

Rozdział IV

Dochody budżetu państwa

1. Warunki realizacji dochodów budżetu państwa w 2015 r.

W 2015 r. szacuje się, że realne tempo wzrostu PKB w Polsce wyniesie 3,4% czyli tyle samo co w 2014 r., w ujęciu nominalnym będzie to wzrost na poziomie 3,9%, w porównaniu do 4,0% w 2014 r. Należy jednakże zauważyć, że pomimo zmniejszającej się luki produktowej w 2015 r. poziom PKB pozostaje wciąż poniżej swojego potencjału. Według szacunków luka produktowa w 2015 r. wyniesie 0,4%.

W 2015 r. utrzymane będą pozytywne tendencje na rynku pracy. Prognozuje się, że zatrudnienie w gospodarce narodowej w 2015 r. wzrośnie o 0,9%, natomiast płace nominalne wzrosną o 3,5% w stosunku do 2014 r. Spożycie prywatne natomiast, główny indyktor dochodów z podatków pośrednich, wzrośnie w br. o 2,8% w ujęciu nominalnym, co oznacza znacznie niższy poziom wzrostu od prognozowanego na etapie opracowywania projektu ustawy na 2015 r. Czynnikiem, które istotnie ograniczyły wzrost nominalny bazy podatkowej są procesy deflacyjne jakie występują w 2015 r., szczególnie silne w pierwszej połowie br.

Z uwagi na stosunkowo korzystną sytuację w sferze realnej oraz utrzymanie pozytywnych tendencji na rynku pracy przewiduje się, że wpływy z podatków PIT oraz CIT zostaną osiągnięte na poziomie wyższym niż przewidywano w ustawie budżetowej na 2015 r.

W przypadku podatku akcyzowego, na który ze względu na kwotowy charakter stawek, wpływ ma głównie ilość, a nie wartość sprzedanych towarów akcyzowych, przewiduje się, że dochody zgromadzone przez budżet w roku bieżącym będą na poziomie zbliżonym do poziomu prognozowanego w ustawie budżetowej na 2015 r.

Procentowy charakter stawek podatku VAT powoduje, że największy wpływ na jego wysokość ma wielkość nominalna bazy podatkowej (wartość sprzedanych towarów i usług), której głównym elementem jest spożycie prywatne. W pierwszych miesiącach 2015 r. dynamika wpływów z podatku VAT była ujemna, co po części było spowodowane negatywnymi tendencjami w zakresie cen dóbr i usług konsumpcyjnych. Według GUS w I półroczu br. mieliśmy do czynienia z deflacją (spadkiem cen). W I półroczu br. osiągnęła ona poziom 1,2% w ujęciu rocznym. Spadek cen w sposób negatywny oddziaływał na nominalną wielkość bazy podatku VAT, a co za tym idzie na wielkości samego podatku. Ustawa budżetowa na 2015 r. została sporządzona w oparciu o scenariusz makroekonomiczny, który zakładał wzrost cen w br. w tempie 1,2% w ujęciu średniorocznym.

Na poziom dochodów z podatku VAT w 2015 r. wpływ mają czynniki o charakterze systemowym. Jako jeden z najważniejszych należy wymienić wprowadzenie nowych przepisów, które umożliwiły przedsiębiorcom posiadającym status podmiotu upoważnionego (AEO) do rozliczania VAT z importu spoza UE bezpośrednio na deklaracji podatkowej – podobnie jak ma to miejsce w przypadku importu z krajów członkowskich – czyli nabycia wewnątrzwspólnotowego. Nowe przepisy wprowadzono w dniu 1 stycznia 2015 r. ustawą o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej.

Charakter skutku zmiany sposobu rozliczania VAT od importu jest analogiczny do tych jakie wystąpiły przy wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. W przypadku, kiedy podmioty które dotychczas rozliczały VAT od importu na zasadach ogólnych (płatność VAT „na granicy”), zaczęły stosować rozliczanie VAT na deklaracji, nastąpiło wtedy przesunięcie strumienia płatności VAT. W długim okresie rozwiązanie to jest neutralne dla wpływów podatkowych, jednakże w momencie rozpoczęcia stosowania tego mechanizmu lub jego upowszechnienia następuje jednorazowy (w pierwszym okresie jego stosowania) efekt negatywny dla wpływów podatkowych. Obserwowane na początku 2015 r. upowszechnienie stosowania rozliczania VAT od importu spoza UE przez podmioty AEO negatywnie wpłynęło na wykonanie kasowe dochodów z VAT w I półroczu br.

Zarówno uwarunkowania makroekonomiczne oraz negatywny efekt zmian systemowych powodują, że aktualnie prognozowane wpływy z podatku VAT w 2015 r. są znacząco niższe od tych prognozowanych w ustawie budżetowej na 2015 r.

Z kolei dochody niepodatkowe w 2015 r. ukształtują się na poziomie wyższym od prognozowanego w ustawie budżetowej, co wynika głównie z wyższych wpływów w kategorii dochody jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe oraz wyższych dochodów z cła. Wyższe wykonanie dochodów państwowych jednostek budżetowych będzie przede wszystkim wynikało z wyższych niż pierwotnie planowano dochodów z tytułu rezerwacji częstotliwości (tzw. dywidenda cyfrowa) oraz wyższych dochodów z tytułu zarządzania długiem skarbu państwa.

2. Dochody budżetu państwa w 2016 r.

Na wzrost dochodów budżetu państwa w 2016 r. wpływ będą miały czynniki makroekonomiczne oraz efekty wynikające z planowanych na przyszły rok zmian systemowych. Wskaźnikami makroekonomicznymi, które wykorzystywane są do opracowania indykatorów bazy podatkowej, są:

- wzrost PKB (w ujęciu realnym o 3,8%),

- średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (1,7%),
- nominalny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (3,6%),
- wzrost zatrudnienia w gospodarce narodowej (0,8%),
- wzrost spożycia prywatnego (w ujęciu nominalnym o 5,5%).

Najistotniejszymi zmianami podatkowymi, które będą miały wpływ na dochody budżetu państwa w 2016 r. będą między innymi:

- zmiana zasad odliczania podatku VAT od paliw nabywanych do samochodów osobowych i innych pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony, będąca wynikiem kompleksowych zmian w zakresie prawa do odliczeń od nabywanych ww. samochodów oraz innych wydatków związanych z tymi samochodami (wprowadzonych ustawą z dnia 7 lutego 2014 r.),
- zmiana w zakresie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących, która skutkuje bezwzględnym obowiązkiem ewidencjonowania (bez względu na wysokość obrotu) m.in.: usług naprawy pojazdów silnikowych, prawniczych, doradztwa podatkowego, opieki medycznej świadczonej przez lekarzy i lekarzy dentyistów, związanych z wyżywieniem, fryzjerskich, kosmetycznych i kosmetologicznych, dostaw perfum,
- zmiana miejsca świadczenia usług w odniesieniu do usług telekomunikacyjnych, nadawczych radiowych i telewizyjnych oraz świadczonych drogą elektroniczną na rzecz osób niebędących podatnikami (wprowadzenie systemu mini one-stop-shop),
- zmiany dotyczące tworzenia i prowadzenia przyzakładowych żłobków i przedszkoli przez pracodawców; rozwiązania te umożliwiają pracodawcom m. in. zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów kosztów poniesionych na utworzenie żłobka (klubu dziecięcego) lub przedszkola zakładowego oraz zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów limitowanych wydatków, ponoszonych przez pracodawcę na prowadzenie przyzakładowego żłobka (klubu dziecięcego) lub przedszkola albo sfinansowanie dziennego opiekuna oraz na dopłaty dla dzieci pracowników uczęszczających do innego żłobka (klubu dziecięcego) lub przedszkola,
- wprowadzenie regulacji związanych z nabywaniem i obrotem listami zastawnymi,
- zmiana polegająca na umożliwieniu dostępu do polskiego rynku gier hazardowych podmiotom unijnym,
- preferencje podatkowe polegające na wprowadzeniu zwolnienia bezpośredniego dla wszystkich podatników akcyzy od energii elektrycznej wykorzystywanej do celów

redukcji chemicznej, w procesach elektrolitycznych, metalurgicznych i mineralogicznych, a także wprowadzenia zwolnienia dla zakładów energochłonnych, stosowanego w trybie zwrotu części zapłaconej od energii elektrycznej wykorzystanej przez te zakłady w prowadzonej działalności gospodarczej.

Strumień dochodów podatkowych w 2016 r. będzie również determinowany przez efekty realizowanych zadań mających na celu zwiększenie stopnia przestrzegania przepisów podatkowych i poprawę efektywności administracji podatkowej.

W 2016 r., w stosunku do bieżącego roku, zostanie ponownie zwiększony udział gmin¹ we wpływach z podatku PIT. Łączny udział jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z PIT wzrośnie w 2016 r. z 49,52% do 49,64%. W przypadku podatku CIT udział jednostek samorządu terytorialnego pozostanie na poziomie z 2015 r., tj. 22,86%.

Dochody budżetu państwa w latach 2014-2016 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2014	2015 PW	2016 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody budżetu państwa	tys. zł	283.542.707	291.422.967	296.879.236
Dynamika nominalna	%	101,6	102,8	101,9
Dynamika realna	%	101,6	103,05	100,2
W relacji do PKB	%	16,4	16,2	15,7

3. Dochody podatkowe

Zgodnie z prognozą, dochody podatkowe w 2016 r. wyniosą 268.443.000 tys. zł, tj. o 4,4% nominalnie więcej w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Relacja tych dochodów do PKB w 2016 r. wyniesie 14,2% i zmniejszy się w porównaniu do 2015 r. o 0,1 pkt proc.

¹ Zgodnie z art. 89 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Dochody podatkowe budżetu państwa w latach 2014-2016 prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2014	2015 PW	2016 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody podatkowe				
w tym:	tys. zł	254.780.984	257.239.000	268.443.000
Podatek od towarów i usług		124.262.243	121.000.000	128.370.000
Podatek akcyzowy		61.570.439	62.886.000	64.020.000
Podatek od gier		1.234.718	1.360.000	1.383.000
Podatek dochodowy od osób prawnych		23.266.188	25.700.000	26.440.000
Podatek dochodowy od osób fizycznych		43.021.971	44.843.000	46.700.000
Podatek od wydobywania niektórych kopalin		1.425.044	1.450.000	1.530.000
Podatki zniezione		382	0	0
Dynamika nominalna dochodów podatkowych	%	105,4	101,0	104,4
Dynamika realna dochodów podatkowych	%	105,4	101,1	102,6
W relacji do PKB	%	14,7	14,3	14,2

3.1. Podatek od towarów i usług

Dochody budżetu państwa z podatku od towarów i usług w 2016 r. prognozowane są w wysokości 128.370.000 tys. zł. W stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. oznacza to wzrost o 6,1%. Relacja tych dochodów do PKB wyniesie w 2016 r. 6,8% i zwiększy się w porównaniu do 2015 r. o 0,1 pkt proc.

Ze względu na charakter podatku VAT, który co do zasady obciąża finalnych odbiorców towarów i usług na terenie kraju, wysokość wpływów z tego podatku uzależniona jest przede wszystkim od poziomu i struktury popytu krajowego. Głównym elementem popytu krajowego, który determinuje zdecydowaną część bazy podatku VAT jest z kolei spożycie prywatne, które zgodnie z prognozą makroekonomiczną wzrośnie nominalnie w 2016 r. o 5,5%.

Na wysokość dochodów z VAT w 2015 r. wpływ będą również miały zmiany systemowe.

Ujemny wpływ na dochody w 2016 r. będzie miało wprowadzenie z dniem 1 lipca 2015 r. 50% odliczenia podatku VAT przy nabyciu paliw do samochodów osobowych i innych

pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony, w ramach kompleksowego uregulowania zasad odliczania podatku VAT w zakresie ww. pojazdów samochodowych, oraz innych wydatków związanych z tymi pojazdami, wprowadzonych ustawą z 7 lutego 2014 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw. Zmiana ta jest związana z implementacją decyzji wykonawczej Rady Europy upoważniającej Rzeczpospolitą Polską do stosowania środków stanowiących odstępstwo od art. 26 ust. 1 lit. a) i art. 168 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 353 z 28.12.2013 r., s. 51).

Zgodnie z ustawą z dnia 27 września 2013 r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi nastąpiła zmiana zasad promowania przez państwo budownictwa mieszkaniowego poprzez zastąpienie mechanizmu częściowego zwrotu wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym rządowym programem wsparcia osób do 35 roku życia w nabyciu pierwszego, nowego mieszkania (program Mieszkanie dla młodych). Zmiana systemu pomocy państwa w zakresie budownictwa mieszkaniowego spowoduje, że zwroty VAT od niektórych wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym, skumulowane głównie w 2014 r., będą w kolejnych latach wygasły.

Pozytywnie na poziom dochodów z podatku VAT wpłynie także realizowanie działań zwiększających stopień przestrzegania przepisów podatkowych i poprawiających efektywność administracji podatkowej.

Należy zauważyć, że w 2016 r. nie wystąpią jednorazowe efekty wprowadzenia zmian w zakresie rozliczania VAT od importu przez podmioty upoważnione (AEO). Efekt ten wystąpił w 2015 r. i jednorazowo przesunął strumień wpływów z VAT. W 2016 r. efekt taki nie wystąpi.

3.2. Podatek akcyzowy

Prognozowane w 2016 r. dochody budżetu państwa z podatku akcyzowego wynoszą 64.020.000 tys. zł, co oznacza 1,8% wzrost w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Relacja dochodów budżetu państwa z tego źródła do PKB wyniesie w 2016 r. 3,4% i zmniejszy się w porównaniu do 2015 r. o 0,1 pkt proc.

Prognoza dochodów z podatku akcyzowego w 2016 r. została sporządzona przy uwzględnieniu aktualnej projekcji wskaźników makroekonomicznych, prognozy zmiany wielkości sprzedaży głównych wyrobów akcyzowych oraz ujemnego skutku zmiany systemowej dotyczącej wprowadzenia preferencji podatkowych w zakresie podatku akcyzowego od energii elektrycznej.

Preferencje podatkowe polegają na wprowadzeniu zwolnienia bezpośredniego dla wszystkich podatników akcyzy od energii elektrycznej wykorzystywanej do celów redukcji chemicznej, w procesach elektrolitycznych, metalurgicznych i mineralogicznych, a także wprowadzenia zwolnienia dla zakładów energochłonnych, stosowanego w trybie zwrotu części akcyzy zapłaconej od energii elektrycznej wykorzystanej przez te zakłady w prowadzonej działalności gospodarczej.

Dodatkową zmianą w podatku od energii elektrycznej, mogącą obniżyć dochody budżetu państwa z podatku akcyzowego od energii elektrycznej, jest zmiana polegająca na zmniejszeniu obciążeń fiskalnych nałożonych na podmioty zajmujące się wydobywaniem węgla kamiennego i produkcją koksu. Regulacja przewiduje możliwość stosowania niższej stawki akcyzy na energię elektryczną (3 zł za megawatogodzinę) zużywaną w procesie wydobywania i przeróbki wyrobów o kodzie CN 2701 (np. węgiel) na terenie zakładów górniczych będących podatnikami akcyzy od energii elektrycznej lub zużywaną w produkcji wyrobów o kodzie CN 2704 (np. koks) w procesie odgazowania wyrobów o kodzie CN 2701 przez podmioty będące podatnikami akcyzy. Regulacja ma na celu poprawę konkurencyjności polskich przedsiębiorców poprzez obniżenie kosztów ich działalności i skuteczniejszą rywalizację rynkową z firmami zagranicznymi.

Na 2016 r. nie przewiduje się innych zmian w zakresie wysokości stawek podatku akcyzowego.

3.3. Podatek od gier

Dochody budżetu państwa na 2016 r. prognozowane są w wysokości 1.383.000 tys. zł. Prognozowana wysokość dochodów uwzględnia skutki finansowe zmian systemowych wprowadzonych ustawą z 12 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych, która wprowadza m.in. ułatwienia dla prowadzenia działalności w Polsce w zakresie określonych gier hazardowych dla spółek unijnych i z krajów Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA).

3.4. Podatek dochodowy od osób prawnych

Dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych w 2016 r. prognozowane są w wysokości 26.440.000 tys. zł, co oznacza, że dochody te wzrosną o 2,9% w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Relacja tych dochodów do PKB w 2016 r. wyniesie 1,4% i pozostanie na poziomie z 2015 r.

Podstawowym indykatorem bazy podatkowej podatku dochodowego od osób prawnych jest wzrost gospodarczy i jego struktura, jednakże bezpośrednia transmisja bieżącej sytuacji

gospodarczej na dochody podatkowe, rejestrowane w danym roku ulega znacznej modyfikacji za sprawą niektórych elementów systemu podatkowego. Głównymi takimi elementami są preferencje podatkowe polegające na możliwości rozliczania strat z lat ubiegłych oraz istnienie kilku metod opłacania zaliczek na podatek.

Zgodnie z regulacjami ustawowymi okres rozliczania strat ograniczony jest do 5 lat, a w jednym roku nie można rozliczyć więcej niż 50% strat z ostatnich 5-ciu lat. Biorąc pod uwagę, że poziom poniesionych strat w latach 2010-2014 był znacząco wyższy niż w latach wcześniejszych (w porównaniu do lat 2005 -2009) przewiduje się, że 2016 r. będzie kolejnym rokiem, w którym podatnicy odliczą od bieżącego dochodu straty w dużej wysokości. Ograniczy to wzrost wpływów podatkowych, ponieważ odliczanie strat z lat ubiegłych zmniejsza bieżące zobowiązania podatkowe przedsiębiorstw.

Innym elementem systemowym, który wpływa na bieżący poziom dochodów podatkowych jest możliwość skorzystania przez podatników z uproszczonej formy płatności zaliczek na podatek² w trakcie trwania roku podatkowego. Oznacza to, że podatnicy, którzy wybiorą tę formę wpłacania zaliczek, będą wpłacali podatek w oparciu o podatek należny wykazany w zeznaniu złożonym w roku poprzedzającym dany rok podatkowy. Jeżeli w tym zeznaniu nie wykazali podatku należnego, będą wpłacali zaliczki miesięczne wynikające z zeznania złożonego w roku poprzedzającym dany rok podatkowy o dwa lata. Jeżeli również w tym roku podatnicy nie wykazali podatku należnego, nie są możliwe wpłaty zaliczek w uproszczonej formie. Ostateczne rozliczenie podatku następuje po zakończeniu roku podatkowego – w tzw. rozliczeniu rocznym.

Prognozując dochody z podatku dochodowego od osób prawnych uwzględniono również wpływ zmian w przepisach. Od stycznia 2016 r. będą obowiązywać nowe regulacje m.in. dotyczące tworzenia i prowadzenia przyzakładowych żłobków i przedszkoli przez pracodawców. Rozwiązania te umożliwiają pracodawcom m. in. zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów kosztów poniesionych na utworzenie żłobka (klubu dziecięcego) lub przedszkola zakładowego oraz zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów limitowanych wydatków, ponoszonych przez pracodawcę na prowadzenie przyzakładowego żłobka (klubu dziecięcego) lub przedszkola albo sfinansowanie dziennego opiekuna oraz na dopłaty dla dzieci pracowników uczęszczających do innego żłobka (klubu dziecięcego) lub przedszkola.

² Zasada ta sprowadza się do tego, że w trakcie roku podatnik opłaca stałą zaliczkę na podatek w wysokości 1/12 podatku należnego wynikającego z zeznania podatkowego złożonego w roku poprzednim (tj. za rok poprzedni w stosunku do roku złożenia zeznania).

3.5. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych w 2016 r. prognozowane są w wysokości 46.700.000 tys. zł, co oznacza wzrost o 4,1% w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Prognozowana relacja dochodów budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych do PKB wyniesie w 2016 r. 2,5% i pozostanie na poziomie z roku poprzedniego.

Na potrzeby prognozy dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych na 2016 r. przyjęto, jako indykatory bazy podatkowej, m.in. prognozy następujących wielkości makroekonomicznych:

- nominalny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej o 3,6%,
- nominalny wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych o 2,3%; nominalny wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty rolników indywidualnych o 1,7%,
- wzrost zatrudnienia w gospodarce narodowej o 0,8%,
- wzrost liczby emerytów i rencistów z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych o 0,5%; wzrost liczby emerytów i rencistów rolników indywidualnych o 3,5%,
- średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w wysokości 1,7%.

Istotna część wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych uzyskiwana jest od dochodu osób prowadzących działalność gospodarczą. Wpływy z tego tytułu są determinowane głównie bieżącą sytuacją gospodarczą oraz mechanizmami takimi jak rozliczenie roczne, odliczanie strat z lat poprzednich i możliwość stosowania uproszczonych form opłacania zaliczek na podatek.

Największą część wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych stanowią wpływy z podatku rozliczanego według skali podatkowej. Należy zaznaczyć, że najważniejsze parametry systemu podatkowego, tj. progi podatkowe, kwota zmniejszająca podatek, kwoty zryczałtowanych kosztów uzyskania przychodu oraz większość limitów ulg podatkowych pozostają na niezmiennym poziomie, co przy wzroście podstawy opodatkowania (tj. np. funduszu wynagrodzeń, emerytur i rent) oznacza wzrost efektywnej stawki podatkowej. W ujęciu makroekonomicznym główną częścią podstawy opodatkowania jest w tym przypadku łączny fundusz wynagrodzeń, emerytur i rent, którego nominalny wzrost w 2016 r. jest prognozowany na poziomie 4,0%.

Zmianą systemową, której efekty wpłyną na przyszłoroczny poziom dochodów budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych jest wprowadzenie korzystnych

rozwiązań dla podatników prowadzących działalność gospodarczą (pracodawców), którzy będą tworzyć i prowadzić przykładowe żłobki i przedszkola (analogicznie jak w przypadku podatników podatku dochodowego od osób prawnych).

W prognozie dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych uwzględniono także zmianę wysokości udziału jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z tego tytułu, wynikającą ze zmiany wysokości udziału gmin (wzrost z 37,67% do 37,79%).

3.6. Podatek od wydobywania niektórych kopalin

W 2016 r. wpływy z podatku od wydobywania niektórych kopalin wyniosą około 1.530.000 tys. zł. W prognozie wpływów z tego tytułu uwzględniono następujące czynniki wpływające na stawkę podatku: kurs dolara amerykańskiego oraz cenę miedzi i srebra na giełdach referencyjnych w Londynie.

4. Dochody niepodatkowe

Dochody niepodatkowe w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Jedn.	2014	2015 PW	2016 Prognoza
1	2	3	4	5
Dochody niepodatkowe	tys. zł	27.231.861	32.636.034	26.698.686
z tego:				
Dywidendy i wpłaty z zysku		4.213.495	5.958.431	4.799.670
Cło		2.440.718	2.728.000	3.034.000
Wpłaty z zysku NBP				3.200.000
Dochody państwowych jednostek budżetowych i pozostałe dochody niepodatkowe		18.149.476	22.053.024	13.692.578
Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego		2.428.173	1.896.579	1.972.438
Dynamika nominalna dochodów niepodatkowych	%	75,7	119,8	81,8
Dynamika realna dochodów niepodatkowych	%	75,7	120,1	80,4
W relacji do PKB	%	1,6	1,8	1,4

Prognozuje się, że w 2016 r. dochody niepodatkowe wyniosą 26.698.686 tys. zł, co oznacza 18,2% spadek w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Relacja dochodów niepodatkowych do PKB w 2016 r. wyniesie 1,4%, w porównaniu z 1,8% w 2015 r.

Dochody w 2016 r. będą niższe niż w 2015 r. z uwagi na znacząco niższe dochody z tytułu rezerwacji częstotliwości (tzw. dywidenda cyfrowa) oraz niższą wpłatę z zysku Banku Gospodarstwa Krajowego.

4.1. Dywidendy i wpłaty z zysku

Prognozuje się, że w 2016 r. dochody z tytułu dywidend i wpłat z zysku wyniosą 4.799.670 tys. zł, co oznacza 19,4% spadek w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Relacja dochodów z tego tytułu do PKB w 2016 r. wyniesie 0,3% i pozostanie na tym samym poziomie co w 2015 r.

Na dochody budżetu państwa z tytułu dywidend i wpłat z zysku składają się następujące pozycje:

- wpłaty z zysku od przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa,
- dywidendy od udziałów Skarbu Państwa w spółkach,
- wpłata do budżetu państwa z zysku Banku Gospodarstwa Krajowego.

Największymi płatnikami dywidend są: PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., KGHM Polska Miedź S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., a wpłat z zysku: Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A., Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych "Przyjaźń" S.A..

4.2. Cło

Prognozuje się, że w 2016 r. dochody z cła wyniosą 3.034.000 tys. zł, co oznacza 11,2% wzrostu w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Relacja dochodów z tego tytułu do PKB w 2015 r. wyniesie 0,2%, pozostając na poziomie relacji z 2015 r.

Do prognozy dochodów z cła w 2016 r. wykorzystano następujące wielkości makroekonomiczne:

- import spoza obszaru krajów Unii Europejskiej – 75.276 mln EUR,
- stawkę celną na poziomie 1,00%,
- średni kurs złotego – 4,03 PLN/EUR.

4.3. Wpłata z zysku NBP

W 2014 r. wynik finansowy Narodowego Banku Polskiego wyniósł 0 zł, co skutkowało brakiem wpłaty do budżetu Państwa w 2015 r.

W 2016 r. przewiduje się wpłatę do budżetu państwa pochodzącą z wpłaty z zysku NBP w wysokości 3.200.000 tys. zł. Prognoza została przygotowana w oparciu o wykonanie wyniku finansowego banku po I półroczu 2015 r. i zakłada ukształtowanie się wyniku finansowego banku na poziomie 3.368.482 tys. zł. Należy jednak zaznaczyć, że wykonanie wyniku finansowego NBP na poziomie zaplanowanym jest obarczone niepewnością, ze względu na wrażliwość poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat na zmiany czynników pozostających poza kontrolą banku centralnego, w tym w szczególności kursu złotego do walut obcych, w których utrzymywane są rezerwy dewizowe, stóp procentowych na światowych rynkach finansowych, a także płynności sektora bankowego.

4.4. Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe

Prognozuje się, że w 2016 r. dochody z państwowych jednostek budżetowych i innych dochodów niepodatkowych wyniosą 13.692.578 tys. zł, co oznacza 37,9% spadek w stosunku do prognozowanego wykonania w 2015 r. Relacja dochodów z tego tytułu do PKB w 2016 r. wyniesie 0,7%, wobec 1,2% w 2015 r.

W 2016 r. w stosunku do planu na rok 2015 przesunięciu ulegnie część dochodów (ujmowanych w dziale 750 – Administracja publiczna) uzyskiwanych przez urzędy skarbowe jako jednostki budżetowe (z części 19 do części 77). Przesunięcie wynika z uchwalenia nowej ustawy o administracji podatkowej i zmiany organu egzekucyjnego w odniesieniu do grzywien nakładanych od 2016 r. w drodze mandatu karnego.

Istotniejsze dochody uzyskiwane są w działach:

- Wymiar sprawiedliwości, w którym gromadzone są dochody z:
 - opłat sądowych, które obejmują w szczególności opłaty i koszty sądowe oraz inne opłaty uiszczane na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego, opłaty za czynności egzekucyjne i opłaty za zabezpieczenie należności, jednorazowe opłaty egzaminacyjne;
 - grzywien, które obejmują grzywny, mandaty oraz kary pieniężne od ludności wymierzane i pobierane przez sądy oraz grzywny i kary pieniężne wymierzane na podstawie ustawy Kodeks karny skarbowy.

- Administracja publiczna, w którym ujęte są dochody uzyskiwane głównie z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, w tym przede wszystkim mandatów nakładanych przez funkcjonariuszy Policji, wpływów z różnych opłat oraz wpływów z opłat za koncesje i licencje. W zakresie grzywien nakładanych w drodze mandatu karnego planowane dochody dotyczą grzywien nałożonych do końca 2015 r.
- Obsługa długu Skarbu Państwa (zaplanowano dochody w łącznej wysokości 1.264.021 tys. zł), którego głównymi dochodami są:
 - dochody zagraniczne w wysokości 26.964 tys. zł, na które składają się: odsetki i opłaty od udzielonych przez Polskę kredytów i pożyczek zagranicznych w wysokości 12.532 tys. zł, odsetki od środków walutowych na rachunkach MF w wysokości 11.761 tys. zł, odsetki od Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu udostępnionego kredytu zagranicznego z Banku Rozwoju Rady Europy w wysokości 2.671 tys. zł;
 - dochody krajowe w wysokości 1.237.057 tys. zł, na które składają się: wpływy ze sprzedaży, zamiany i przedterminowego wykupu obligacji skarbowych w łącznej wysokości 1.219.304 tys. zł, odsetki od środków znajdujących się na depozytach Ministra Finansów prowadzonych przez agentów emisji w wysokości 831 tys. zł, wpływy z tytułu przedawnionego kapitału, tj. nieodebranych środków z tytułu obligacji detalicznych w wysokości 371 tys. zł, odsetki od pożyczek udzielonych przez Skarb Państwa KUKE S.A. w wysokości 1.951 tys. zł. Kwota ta wynika z harmonogramów spłat do umów pożyczek zawartych przez Ministra Finansów i KUKE S.A. w latach 2002-2010 oraz w roku 2015, odsetki od pożyczek dla jednostek sektora finansów publicznych udzielonych na prefinansowanie programów, działań i projektów w ramach funduszu spójności w wysokości 194 tys. zł, odsetki od pożyczek udzielonych przez BGK dla jst, dotyczących prefinansowania w zakresie wspólnej polityki rolnej w wysokości 1.268 tys. zł, odsetki od pożyczek udzielonych publicznym zakładom opieki zdrowotnej w wysokości 336 tys. zł, odsetki od pożyczek udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego w wysokości 12.802 tys. zł.
- Gospodarka mieszkaniowa, w którym do istotniejszych dochodów należą dochody uzyskiwane z gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- Transport i łączność , (941.205 tys. zł), którego głównymi dochodami są pobierane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej wpływy z opłat za prawo do wykorzystania częstotliwości i dysponowania częstotliwością w rezerwacji, a także z opłat za udzielone koncesje w działalności telekomunikacyjnej.

Ponadto w 2016 r. zaplanowano dochody w wysokości 1.269.746 tys. zł ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Podstawą do planowania dochodów z aukcji jest art. 10 ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE zmienionej dyrektywą 2009/29/WE, implementowanej ustawą o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

4.4.1. Dochody z tytułu realizacji zadań zleconych

W ramach łącznej kwoty dochodów z tytułu państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe, ujętych w projekcie ustawy budżetowej na 2016 r. zaplanowane zostały również wpływy związane z realizacją przez jednostki samorządu terytorialnego zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, klasyfikowane w ramach paragrafu 235.

W 2016 r. planowane jest wypracowanie przedmiotowych wpływów przez wojewodów w następujących działach:

- w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa, w wysokości 1.311.515 tys. zł z tytułu gospodarowania przez starostów zasobem nieruchomości Skarbu Państwa,
- w dziale 852 – Pomoc społeczna, dochody w kwocie 180.787 tys. zł dotyczą przede wszystkim ściągniętych należności od dłużników alimentacyjnych, odpłatności za pobyt osób z zaburzeniami psychicznymi w ośrodkach wsparcia oraz odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo – w wysokości 4.832 tys. zł, z tytułu: opłat melioracyjnych i inwestycyjnych wnoszonych przez rolników, stanowiących zwrot części kosztów poniesionych przez Skarb Państwa na wykonanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, na podstawie ustawy – Prawo wodne (rozdział 01008), ratalnych wpłat w związku ze sprzedażą w 2012 r. nieruchomości (rozdział 01095) oraz opłat za grunty pod wodami płynącymi stanowiącymi własność Skarbu Państwa oraz za dzierżawę zbiorników wodnych i jazów (rozdział 01006),
- w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, dochody w kwocie 3.506 tys. zł stanowią wpływy z tytułu opłaty za wydanie karty parkingowej przez przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności,
- w dziale 750 – Administracja publiczna, dochody w kwocie 3.342 tys. zł dotyczą przede wszystkim opłat za udostępnienie danych z ewidencji ludności oraz ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych; opłat związanych z zaszeregowaniem obiektów hotelarskich do określonego rodzaju i kategorii,

- w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, dochody w kwocie 2.388 tys. zł dotyczą realizowanych przez komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej wpływów głównie z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa.

Szczegółowy opis dochodów zawartych w pozycji „Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe” przedstawiony jest w opisie stosownych części budżetowych.

4.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego

Prognozuje się, że w 2016 r. dochody z tytułu wpłat jednostek samorządu terytorialnego wyniosą 1.972.438 tys. zł, co oznacza wzrost o 4,0% w stosunku do kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej na 2015 r. Relacja dochodów z tego tytułu do PKB w 2015 r. wyniesie 0,1%, pozostając na poziomie relacji z 2015 r.

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego do budżetu państwa związane są z mechanizmem redystrybucji dochodów pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

Zasady dokonywania wpłat przez gminy, powiaty i województwa, a także przeznaczanie środków podchodzących z tego tytułu, określają przepisy art. 29, 30 i 70a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

5. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi

Prognozuje się, że w 2016 r. dochody w tytule środki z UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi wyniosą 1.737.550 tys. zł, co oznacza ponad 12% wzrost w stosunku do dochodów z tego źródła prognozowanych w ustawie budżetowej na 2015 r. Relacja dochodów z tego tytułu do PKB w 2016 r. wyniesie 0,1%, pozostając na poziomie relacji z 2015 r.

W projekcie ustawy budżetowej na 2016 r. ujęto środki europejskie i środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, na realizację projektów pomocy technicznej, a także środki pozostałych programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej, nieujętych w budżecie środków europejskich.

Na prognozę takiej kwoty środków z UE i innych źródeł niepodlegających zwrotowi składają się wpływy z:

- realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna oraz projektów pomocy technicznej innych programów operacyjnych w ramach:

- perspektywy finansowej UE 2007-2013 w wysokości 85.382 tys. zł,
- perspektywy finansowej UE 2014-2020 w wysokości 1.413.892 tys. zł.
- programów realizowanych z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) w wysokości 33.640 tys. zł,
- pozostałych programów finansowanych z udziałem środków UE, w tym realizowanych w ramach Programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” w wysokości 155.850 tys. zł,
- Wspólnej Polityki Rolnej w wysokości 48.786 tys. zł.